

Oheismateriaali

Helsingin seudun
maankäytön, asumisen ja liikenteen
sopimuksen seuranta

24.5.2019

Sisälllys – seurattavat aihealueet

I Asuminen ja maankäyttö

- Kaavoituksen ja asuntotuotannon taulukot 2016-2018
  - o Helsingin seudun uusi asuinkerrosala käyttötarkoituksittain ja asemakaavavaiheittain
  - o Helsingin seudun asuntotuotanto: valmistuneet asunnot, aloitetut asunnot ja myönnetyt rakennusluvut
  - o Arvio vuonna 2019 valmistuvasta asuntotuotannosta
  - o Arvio vuonna 2019 alkavasta tuotannosta

II Liikennepalvelut ja liikenneinfrastruktuuri

- Kestävien kulkutapojen (joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn) palvelutason kehitys
- KUHA-toteutusohjelman seuranta
- Joukkoliikenteen rahoitus ja sen kohdentuminen, lähijunaliikenne
- Liityntäpysäköinnin toimenpideohjelman laatiminen ja toteutusohjelman seuranta, valtion rahoitusosuus liityntäpysäköinti-investointeihin, kustannusjaon soveltamisen seuranta
- **Hankkeet:**
  - o Raide-Jokerin toteutumisen seuranta
  - o Pisara-radon jatkosta tehtävä päätös
  - o Klaukkalan ohikulkutien Mt 132 toteuttamisen seuranta
- Tiemaksujen valmistelun etenemisen seuranta

III Osapuolet yhteistyössä edistävät:

- Yhteentoimivan tunnistepohjaisen lippu- ja maksujärjestelmän käyttöönotto
- Reaaliaikaisen matkustajainformaation kattavuutta ja laatua, avoimen datan ja rajapintojen käyttöä ja sekä avoimeen sovelluskoodiin perustuvia ratkaisuja
- Matkaketjujen toimivuutta kansainvälisessä ja valtakunnallisessa liikenteessä erityisesti keskeisissä solmu- ja vaihtokohteissa
- Helsinki-Vantaan lentokenttäaluetta kehitetään maamme merkittävimpana kansainvälisenä lentokenttänä
- Toimivien seudullisten joukkoliikennepalvelujen toteutumista ja yhtenäisen joukkoliikennealueen muodostamista seudulle
- Raskaan liikenteen pysäköintiä koskevien seudullisten linjausten laadintaa
- Uusien käyttövoimien lisääminen joukkoliikenteessä
- Valtion liikenteeseen kohdistuvia rahoitusvälineitä ja tukia ohjataan kokonaisuutena, jotta vaikuttavuus paranee. Toteuttamis- ja rahoitusohjelmat sovitaan sopija-osapuolten yhteistyöprosessina osana jatkuvaa liikennejärjestelmäsuunnittelua.
- Syvennetään kuntien yhteistyötä M,A,L -suunnittelussa

I Asuminen ja maankäyttö

Helsingin seudun uusi asuinkerrosala käyttötarkoituksittain ja asemakaavavaiheittain 2016-2018

Voimaantulleet asumisen kaavat 2016-2018

Kunta/ seutu	Voimaan tullut asumisen kerrosala 2016-2018 (NETTO) kem²				Tavoite kolmen vuoden jälkeen	Toteutuma % 2016-2018 jälkeen
	Kerrostalot	Rivi- ja ketjutilat	Erillispientalot	Yhteensä		
Espoo	1 015 304	35 437	140 118	1 190 859	747 000	159
Helsinki	1 655 173	31 655	17 314	1 704 142	1 792 500	95
Kauniainen	7 060	-4 300	1 060	3 820	24 750	15
Vantaa	636 491	5 413	-2 621	639 283	798 750	80
PKS yhteensä	3 314 028	68 205	155 871	3 538 104	3 363 000	105
Hyvinkää	41 240	19 439	46 225	106 904	95 250	112
Järvenpää	89 490	3 961	22 070	115 521	139 500	83
Kerava	58 699	2 881	1 208	62 788	157 500	40
Kirkkonummi	77 085	1 415	1 368	79 868	119 250	67
Mäntsälä	28 800	9 580	28 012	66 392	75 000	89
Nurmijärvi	40 946	4 960	58 073	103 979	39 750	262
Pornainen	0	0	2 002	2 002	33 750	6
Sipoo	42 162	701	2 555	45 418	172 500	26
Tuusula	197 482	119 461	50 618	367 561	319 500	115
Vihti	-3 715	8 766	13 400	18 451	84 000	22
KUUMA yhteensä	572 189	171 164	225 531	968 884	1 236 000	78
Helsingin seutu yhteensä	3 886 217	239 369	381 402	4 506 988	4 599 000	98

Hyväksytyt asumisen kaavat 2016-2018

Kunta/ seutu	Hyväksytyjen kaavojen asumisen kerrosala 2016-2018 (NETTO) kem²				Tavoite kolmen vuoden jälkeen	Toteutuma % 2016-2018 jälkeen
	Kerrostalot	Rivi- ja ketjutilat	Erillispientalot	Yhteensä		
Espoo	919 299	61 827	97 343	1 078 469	747 000	144
Helsinki	1 754 534	36 915	19 254	1 810 703	1 792 500	101
Kauniainen	4 100	0	0	4 100	24 750	17
Vantaa	489 075	8 728	41 593	539 396	798 750	68
PKS yhteensä	3 167 008	107 470	158 190	3 432 668	3 363 000	102
Hyvinkää	49 340	19 439	46 225	115 004	95 250	121
Järvenpää	109 140	5 462	15 380	129 982	139 500	93
Kerava	55 679	2 744	1 208	59 631	157 500	38
Kirkkonummi	54 905	-3 355	4 964	56 514	119 250	47
Mäntsälä	28 800	9 440	28 012	66 252	75 000	88
Nurmijärvi	41 581	-104	43 371	84 848	39 750	213
Pornainen	0	0	2 002	2 002	33 750	6
Sipoo	55 162	0	3 656	58 818	172 500	34
Tuusula	214 282	122 415	45 591	382 288	319 500	120
Vihti	6 040	8 766	13 400	28 206	84 000	34
KUUMA yhteensä	614 929	164 807	203 809	983 545	1 236 000	80
Helsingin seutu yhteensä	3 781 937	272 277	361 999	4 416 213	4 599 000	96

Helsingin seudun asuntotuotanto vuosina 2016-2018

Valmistuneet asunnot 2016-2018

Kunta/ seutu	Tavoite	Valmistuneet asunnot yhteensä	Toteutuma %
Espoo	8 700	9 595	110
Helsinki	17 400	14 086	81
Kauniainen	208	235	113
Vantaa	6 960	10 771	155
PKS yhteensä	33 268	34 687	104
Hyvinkää	1 044	929	89
Järvenpää	1 496	2 142	143
Kerava	1 358	1 331	98
Kirkkonummi	1 148	1 093	95
Mäntsälä	556	445	80
Nurmijärvi	1 148	1 533	134
Pornainen	208	41	20
Sipoo	1 148	911	79
Tuusula	1 218	720	59
Vihti	904	624	69
KUUMA yhteensä	10 230	9 769	95
Helsingin seutu yhteensä	43 500	44 456	102

Valmistuneet asunnot hallintamuodoittain 2016-2018

Kunta/ seutu	40-v. korkotukilainalla rahoitetut normaalit ARA-vuokra-asunnot	Erityisryhmien ARA-vuokra-asunnot	Lyhyellä korkotukilainalla rahoitetut ARA-vuokra-asunnot	Asumisoikeus-asunnot (ASO)	Vuokra-asunnot, joille myönnetty valtion takauslaina	Vapaarahoitteiset vuokra-asunnot	Vapaarahoitteiset omistus-asunnot	Tavoite 40-v. korkotuki	Toteutuma 40-v. korkotuki yhteensä	Toteutuma % 40-v. korkotuki	Tavoite tuettu yhteensä (40-v. korkotuki, erit.ryhmät, lyhyt korkotuki, ASO)	Toteutuma tuettu yhteensä (40-v. korkotuki, erit.ryhmät, lyhyt korkotuki, ASO)	Toteutuma % tuettu yhteensä
Espoo	934	333	29	467	149	2 558	5 125	1 740	1 267	73	2 598	1 763	68
Helsinki	1 762	901	47	1 532	168	2 730	6 946	3 480	2 663	77	5 196	4 242	82
Kauniainen	0	0	0	0	28	62	145	42	0	0	61	0	0
Vantaa	896	205	296	771	484	2 406	5 713	1 392	1 101	79	2 078	2 168	104
PKS yhteensä	3 592	1 439	372	2 770	829	7 756	17 929	6 654	5 031	76	9 933	8 173	82
Hyvinkää	276	0	0	68	0	49	536	104	276	265	209	344	165
Järvenpää	207	108	0	68	49	191	1 519	149	315	211	299	383	128
Kerava	72	42	0	76	0	707	434	135	114	84	269	190	71
Kirkkonummi	203	0	25	35	31	302	497	115	203	177	228	263	115
Mäntsälä	139	0	0	0	0	0	306	56	139	248	112	139	124
Nurmijärvi	157	0	62	0	0	427	887	115	157	137	228	219	96
Pornainen	0	0	0	0	0	0	41	21	0	0	42	0	0
Sipoo	267	64	0	35	0	6	539	115	331	288	228	366	161
Tuusula	51	132	0	47	0	116	374	122	183	150	244	230	94
Vihti	63	0	0	0	0	62	499	90	63	70	179	63	35
KUUMA yhteensä	1 435	346	87	329	80	1 860	5 632	1 022	1 781	174	2 038	2 197	108
Helsingin seutu yhteensä	5 027	1 785	459	3 099	909	9 616	23 561	7 675	6 812	89	11 971	10 370	87

Aloitettut asunnot 2016-2018

Kunta/ seutu	Aloitettut asunnot yhteensä	Aloitettut kerrostaloasunnot yhteensä	Aloitettut pientaloasunnot yhteensä	Aloitettut 40-v. korkotukilainalla rahoitetut normaalit ARA-vuokra-asunnot	Aloitettut erityisryhmien ARA-vuokra-asunnot	Aloitettut lyhyellä korkotukilainalla rahoitetut ARA-vuokra-asunnot	Aloitettut asumisoikeusasunnot	Aloitettut vuokra-asunnot, joille myönnetty valtion takauslaina	Aloitettut vapaarahoitteiset vuokra-asunnot	Aloitettut vapaarahoitteiset omistusasunnot
Espoo	11 771	9 351	2 420	951	384	104	363	89	2 632	7 248
Helsinki	18 143	16 590	1 553	2 894	1 125	41	1 992	123	2 561	9 407
Kauniainen	362	303	59	0	0	0	0	28	0	334
Vantaa	13 860	12 299	1 561	906	356	208	662	124	2 348	9 401
PKS yhteensä	44 136	38 543	5 593	4 751	1 865	353	3 017	364	7 541	26 390
Hyvinkää	1 031	876	155	168	60	31	149	0	112	511
Järvenpää	1 675	1 267	408	129	67	0	49	49	107	1 274
Kerava	2 074	1 891	183	128	0	0	105	0	807	1 034
Kirkkonummi	1 260	839	421	125	0	25	70	78	279	683
Mäntsälä	222	68	154	0	0	0	0	0	0	222
Nurmijärvi	1 860	1 262	598	109	0	293	0	0	497	961
Pornainen	52	24	28	0	0	0	0	0	0	52
Sipoo	1 225	953	272	296	0	0	106	0	0	817
Tuusula	508	190	318	44	44	25	0	0	0	395
Vihti	514	279	235	85	0	0	0	0	99	330
KUUMA yhteensä	10 421	7 649	2 772	1 084	171	374	479	127	1 901	6 279
Helsingin seutu yhteensä	54 557	46 192	8 365	5 835	2 036	727	3 496	491	9 442	32 669

Myönnettyt rakennusluvat 2016-2018

kunta/ seutu	Myönnettyt rakennusluvat kerrostaloasunnoille 2016-18 (asuntojen lkm)	Myönnettyt rakennusluvat pientaloasunnoille 2016-18 (asuntojen lkm)	Myönnettyt rakennusluvat yhteensä 2016-18 (asuntojen lkm)
Espoo	10 848	2 573	13 421
Helsinki	19 300	1 638	20 938
Kauniainen	445	60	505
Vantaa	12 447	1 806	14 254
PKS yhteensä	43 040	6 077	49 118
Hyvinkää	857	169	1 026
Järvenpää	1 373	580	1 953
Kerava	1 920	169	2 089
Kirkkonummi	954	470	1 424
Mäntsälä	150	139	289
Nurmijärvi	1 478	701	2 179
Pornainen	0	25	25
Sipoo	1 301	280	1 581
Tuusula	375	351	726
Vihti	270	252	522
KUUMA yhteensä	8 678	3 136	11 814
Helsingin seutu yhteensä	51 718	9 213	60 932

Arvio valmistuvasta asuntotuotannosta 2019

Kunta/ seutu	Valmistuvat asunnot yhteensä	Valmistuvat kerrostaloasun- not yhteensä	Valmistuvat pientaloasun- not yhteensä	Valmistuvat 40-v. korkotukilainalla rahoitetut normaalit ARA- vuokra-asunnot	Valmistuvat erityisryhmien ARA-vuokra- asunnot	Valmistuvat lyhyellä korkotukilainalla rahoitetut ARA- vuokra-asunnot	Valmistuvat asumisoikeus- asunnot	Valmistuvat vuokra-asunnot, joille myönnetty valtion takauslaina	Valmistuvat vapaarahoitteiset vuokra-asunnot	Valmistuvat vapaarahoitteiset omistusasunnot
Espoo	4 500	3 926	574	229	282	28	80	0	1 103	2 778
Helsinki	7 100	6 680	420	1 400	400	20	800	0	930	3 550
Kauniainen	65	44	21	0	0	0	0	0	0	65
Vantaa	3 800	3 350	450	182	214	132	267	0	1 022	1 983
PKS yhteensä	15 465	14 000	1 465	1 811	896	180	1 147	0	3 055	8 376
Hyvinkää	477	427	50	58	0	31	104	0	63	221
Järvenpää	750	600	150	0	0	0	0	0	0	750
Kerava	500	400	100	56	0	0	70	0	100	274
Kirkkonummi	510	359	151	0	0	0	0	47	255	208
Mäntsälä	150	110	40	0	0	0	0	0	37	113
Nurmijärvi	600	500	100	115	0	0	0	0	170	315
Pornainen	28	24	4	0	0	0	0	0	0	28
Sipoo	733	654	79	95	0	151	106	0	0	381
Tuusula	114	70	44	24	0	0	0	0	0	90
Vihti	166	26	140	0	0	0	0	0	65	101
KUUMA yhteensä	4 028	3 170	858	348	0	182	280	47	690	2 481
Helsingin seutu yhteensä	19 493	17 170	2 323	2 159	896	362	1 427	47	3 745	10 857

Arvio alkavasta tuotannosta 2019

Kunta/ seutu	Alkavat asunnot yhteensä	Alkavat kerrostaloasun- not yhteensä	Alkavat pientaloasun- not yhteensä	Alkavat 40-v. korkotukilainalla rahoitetut normaalit ARA- vuokra-asunnot	Alkavat erityisryhmien ARA-vuokra- asunnot	Alkavat lyhyellä korkotukilainalla rahoitetut ARA- vuokra-asunnot	Alkavat asumisoikeus- asunnot	Alkavat vuokra- asunnot, joille myönnetty valtion takauslaina	Alkavat vapaarahoitteiset vuokra-asunnot	Alkavat vapaarahoitteiset omistusasunnot	Rakennusluvut vuonna 2018, arvio (asuntojen lkm)
Espoo	4 400	3 570	830	680	220	30	210	0	580	2 680	4 800
Helsinki	7 000	6 520	480	850	300	100	450	100	1 100	4 100	7 100
Kauniainen	98	88	10	44	0	0	0	0	0	54	50
Vantaa	3 900	3 510	390	265	220	96	148	0	800	2 371	4 000
PKS yhteensä	15 398	13 688	1 710	1 839	740	226	808	100	2 480	9 205	15 950
Hyvinkää	360	310	50	56	0	0	46	0	0	258	300
Järvenpää	622	556	66	56	0	42	66	70	80	308	600
Kerava	250	200	50	65	0	0	0	0	50	135	300
Kirkkonummi	430	320	110	0	0	0	23	57	157	193	420
Mäntsälä	160	100	60	0	0	100	0	0	0	60	150
Nurmijärvi	323	170	153	85	0	0	0	0	50	188	400
Pornainen	5	0	5	0	0	0	0	0	0	5	10
Sipoo	836	762	74	0	0	297	0	0	0	539	820
Tuusula	766	653	113	82	0	90	105	0	50	439	780
Vihti	170	47	123	0	0	0	0	0	50	120	170
KUUMA yhteensä	3 922	3 118	804	344	0	529	240	127	437	2 245	3 950
Helsingin seutu yhteensä	19 320	16 806	2 514	2 183	740	755	1 048	227	2 917	11 450	19 900

II Liikennepalvelut ja liikenteen infrastruktuuri

Kestävien kulkutapojen palvelutaso on parantunut

- Kuntien rahoitus joukkoliikenteessä on edelleen merkittävä - operointikustannukset ovat yli 200 milj. euroa/ vuosi, minkä lisäksi panostukset joukkoliikenneinfrastruktuuriin.
- Merkittäviä palvelutasoon vaikuttavia tekijöitä:
  - Tuusula ja Siuntio liittyivät HSL:ään 1.1.2018
  - Kaupunkipyörät olivat huikea menestys 2018: kausikäyttäjää oli 48 500. Yhteensä pyörillä poljettiin Helsingissä ja Espoossa yli 3 miljoonaa matkaa. Kaupunkipyöräpalvelu laajeni merkittävästi Etelä-Espoossa 2018. Helsingissä kaupunkipyöräpalvelu laajenee itään ja pohjoiseen 2019. Vantaalla otetaan käyttöön kaupunkipyörät 2019.
  - Etelä-Espoossa liityntäliikenne metron alkoi 3.1.2018. Koko metron yhteisellä osuudella liikennöidään 2,5 min ja haaroilla 5 min vuorovälillä. Syksyllä 2018 käyttöönotetut, metroa täydentävät suorat bussilinjat leikkasivat metron maksimikuormaa.
  - 13.8.2018 otettiin käyttöön Herttoniemen linjastosuunnitelma, jolla ennakoitiin vuoden 2019 syksyllä perustettavia runkolinjoja 500 ja 510.
  - Ensimmäisiä uuden tyyppisiä liikennepalveluja on tullut markkinoille.

Kestävien kulkutapojen palvelutaso on parantunut

- Kaikki HSL-lähijunaliikenne ajetaan uudella Sm5-junakalustolla (81 yksikköä).
- HSL:llä on käynnissä lähijunaliikenteen kilpailutus. Kilpailuttamisprosessi käydään kaksivaiheisena neuvottelumenettelynä ja vuonna 2018 jatkoon hyväksyttiin kaikki seitsemän soveltuvuus- ja kelpoisuusvaatimukset täyttänyttä tarjoajaa. Tarjouspyyntö ja sopimus julkaistaan vuonna 2019 ja kilpailutettu liikenne alkaa kesällä 2021.
- Liikennepalvelulain toinen vaihe tuli voimaan 1.7.2018 ja sen puolesta-asiointia koskeva sääntely 1.1.2019. Kolmas vaihe tuli voimaan 1.4.2019 ja se sisältää liityntäpysäköinnin tasapuolisuutta koskevan säännöksen.

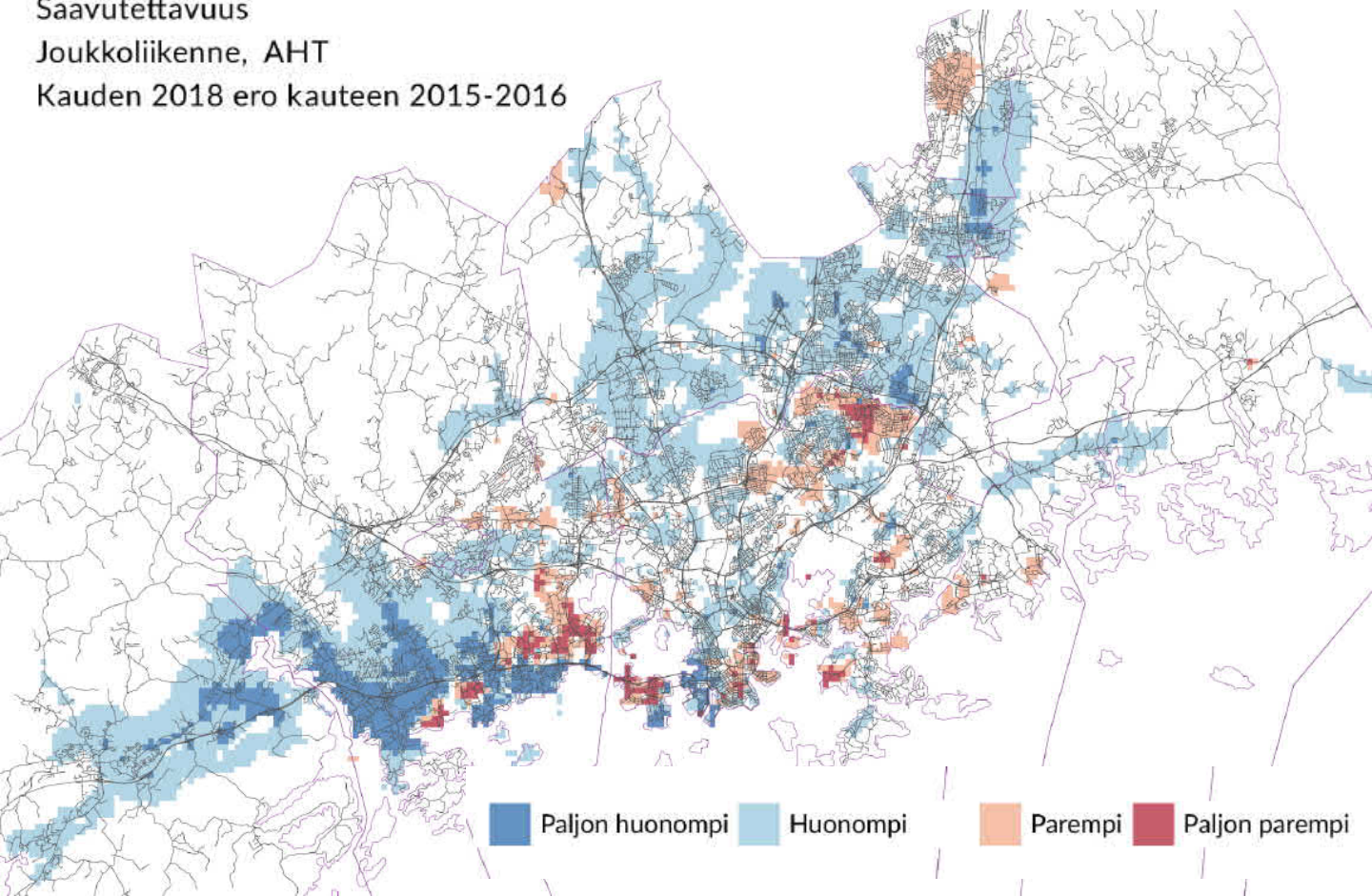
Matka-aika- saavutettavuuden kehitys 2016-2018

- Merkittävimmät parannukset Länsimetron asemien välittömässä läheisyydessä. Liityntäliikenteen vaikutusalueella saavutettavuus on heikentynyt huomattavasti.
- Bussien ajoajat ovat HSL-alueella myös vähitellen kasvaneet ruuhkautumisen ja kasvaneiden matkustajamäärien vuoksi.

Saavutettavuus

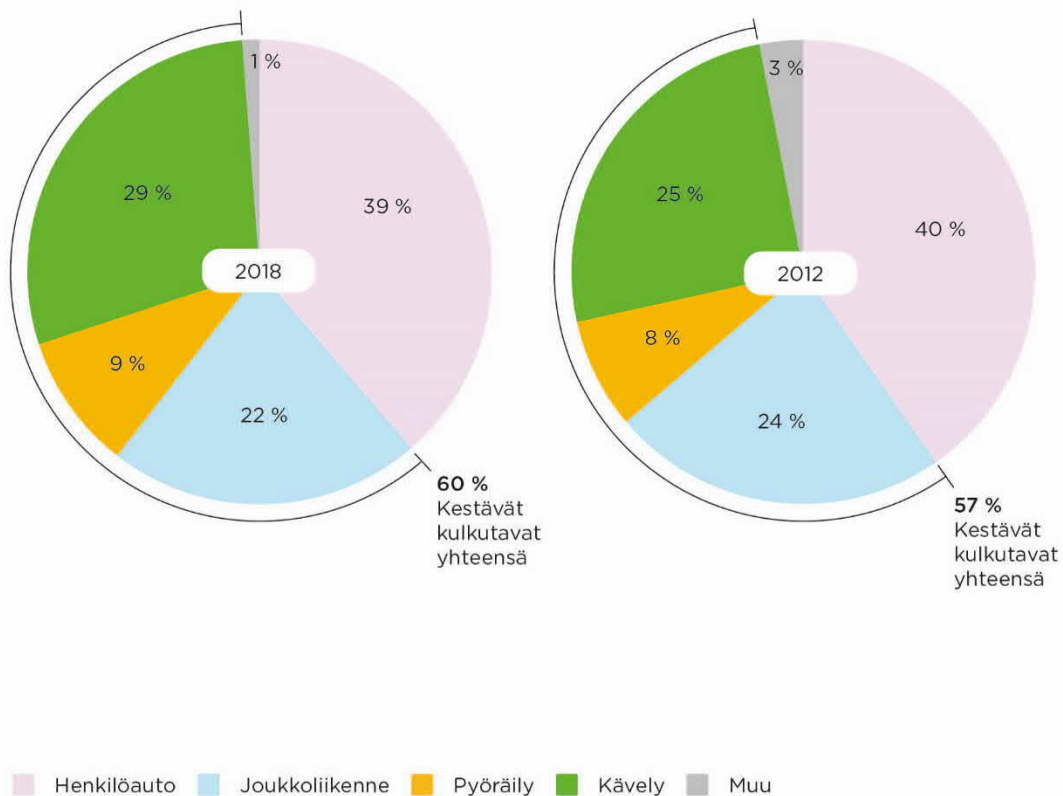
Joukkoliikenne, AHT

Kauden 2018 ero kauteen 2015-2016

Kestävien kulkutapojen suosio kasvoi

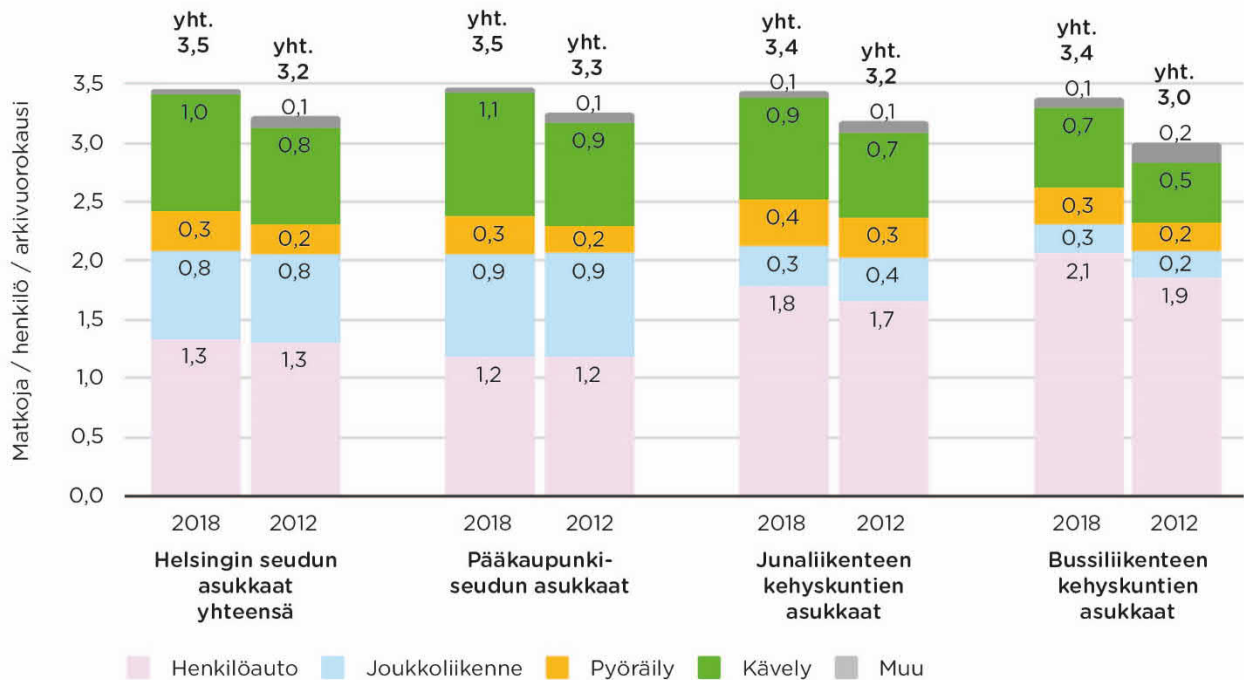

Helsingin seudun asukkaiden seudun sisällä tekemien matkojen kulkutapajakauma arkivuorokaudessa (matkan pääasiallinen kulkutapa) vuosina 2018 ja 2012.

- Liikkumistutkimus 2018: Kävelyn ja pyöräilyn suosion kasvun vuoksi kestävien kulkutapojen – kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen – yhteenlaskettu osuus Helsingin seudun asukkaiden tekemistä matkoista kasvoi kolmella prosenttiyksiköllä: syksyllä 2012 kestävien kulkutapojen osuus oli 57 prosenttia ja syksyllä 2018 60 prosenttia.

Kävely ja pyöräily yleistyivät koko seudulla

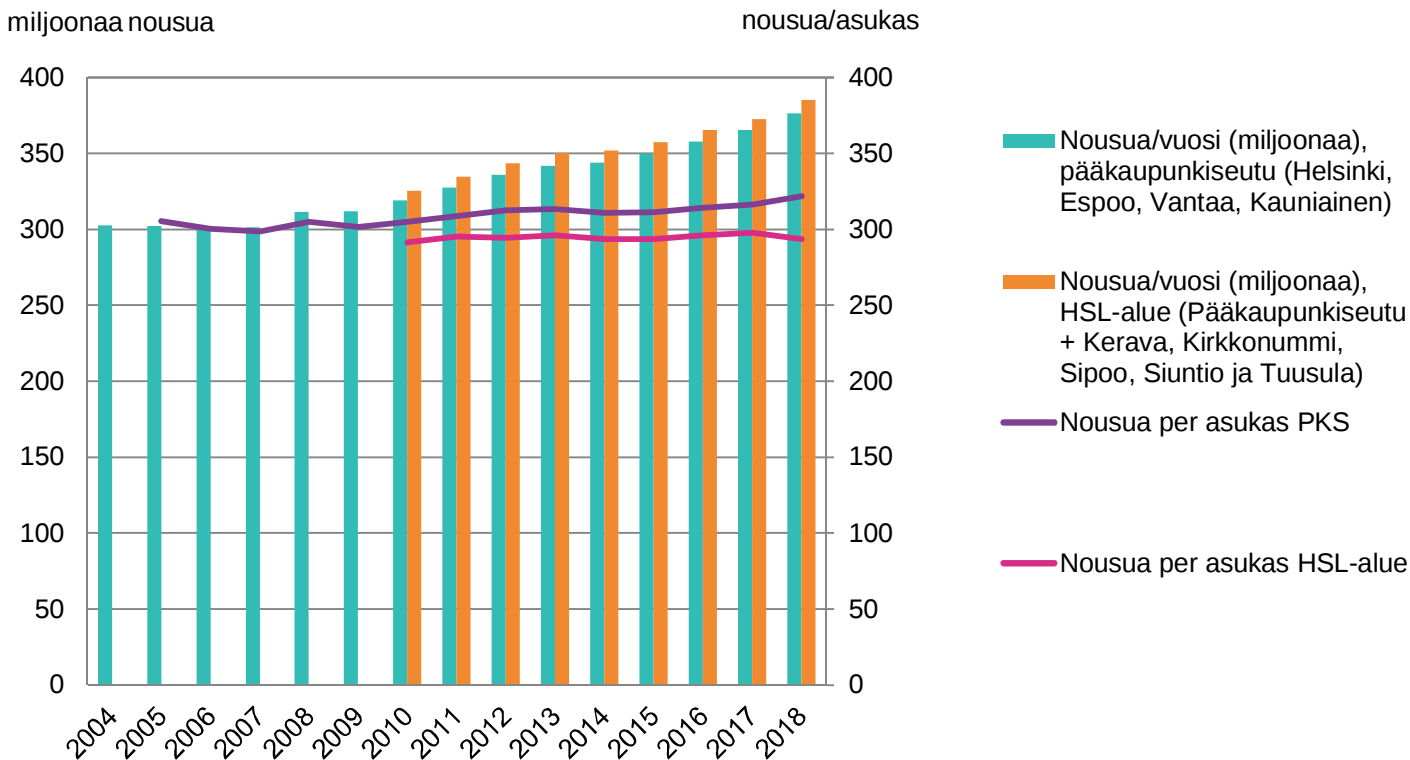
Helsingin seudun asukkaiden seudun sisällä tekemien matkojen määrä (arkivuorokaudessa) kulkutavoittain (matkan pääasiallinen kulkutapa) vuosina 2018 ja 2012 asuinalueen mukaan.

- Liikkumistutkimus 2018: Matkojen määrä henkeä kohti Helsingin seudulla kasvoi. Kasvu johtuu siitä, että syksyllä 2018 seudun asukkaat tekivät enemmän kävely- ja pyörämatkoja kuin syksyllä 2012.
- Kävely ja pyöräily yleistyivät sekä pääkaupunkiseudun että kehyskuntien asukkaiden keskuudessa.
- Henkilöautolla ja joukkoliikenteellä tehtyjen matkojen määrä henkeä kohti ei juuri muuttunut koko seudun tasolla eikä pääkaupunkiseudulla.

Sopimuskaudella HSL-alueen nousujen määrä kasvoi 5,4 % (2016-2018).

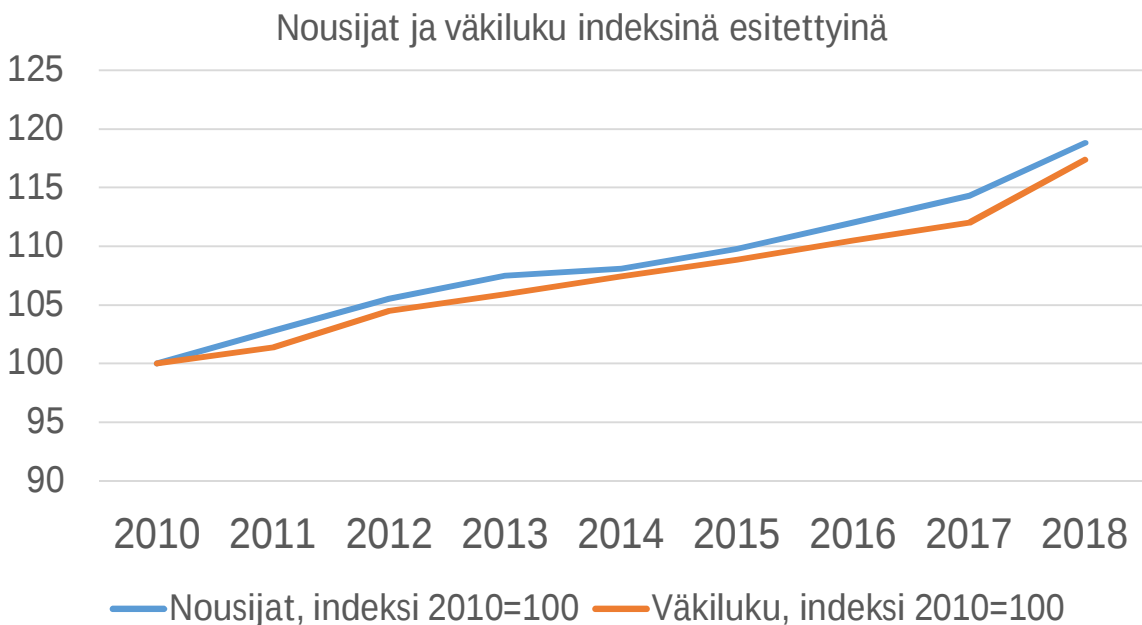
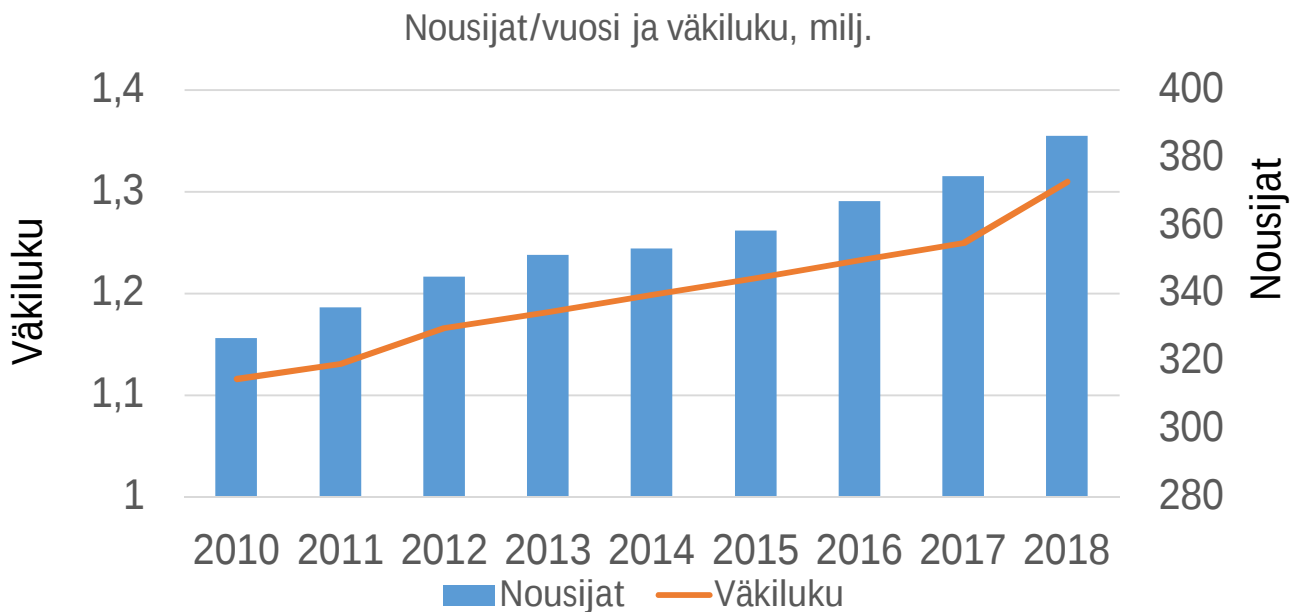
Nousuja HSL-liikenteessä tehtiin 365 miljoonaa vuonna 2016, 372 miljoonaa vuonna 2017 ja 385 miljoonaa vuonna 2018.

Joukkoliikenteen nousijamäärä HSL-alueella (Kerava 2006 alkaen, Kirkkonummi 2007 alkaen, Sipoo 2012 alkaen, Siuntio 2016 ja Tuusula 2018 lähtien). Indikaattori mittaa HSL-alueen joukkoliikenteen matkustajamäärän (nousujen määrä joukkoliikennevälineisiin) muutoksia vuositasolla. Määrä sisältää raitiovaunun, metron, bussit sekä lähijunien osalta HSL-alueen nousut. Mukaan ei ole laskettu Suomenlinnan lautan nousuja.

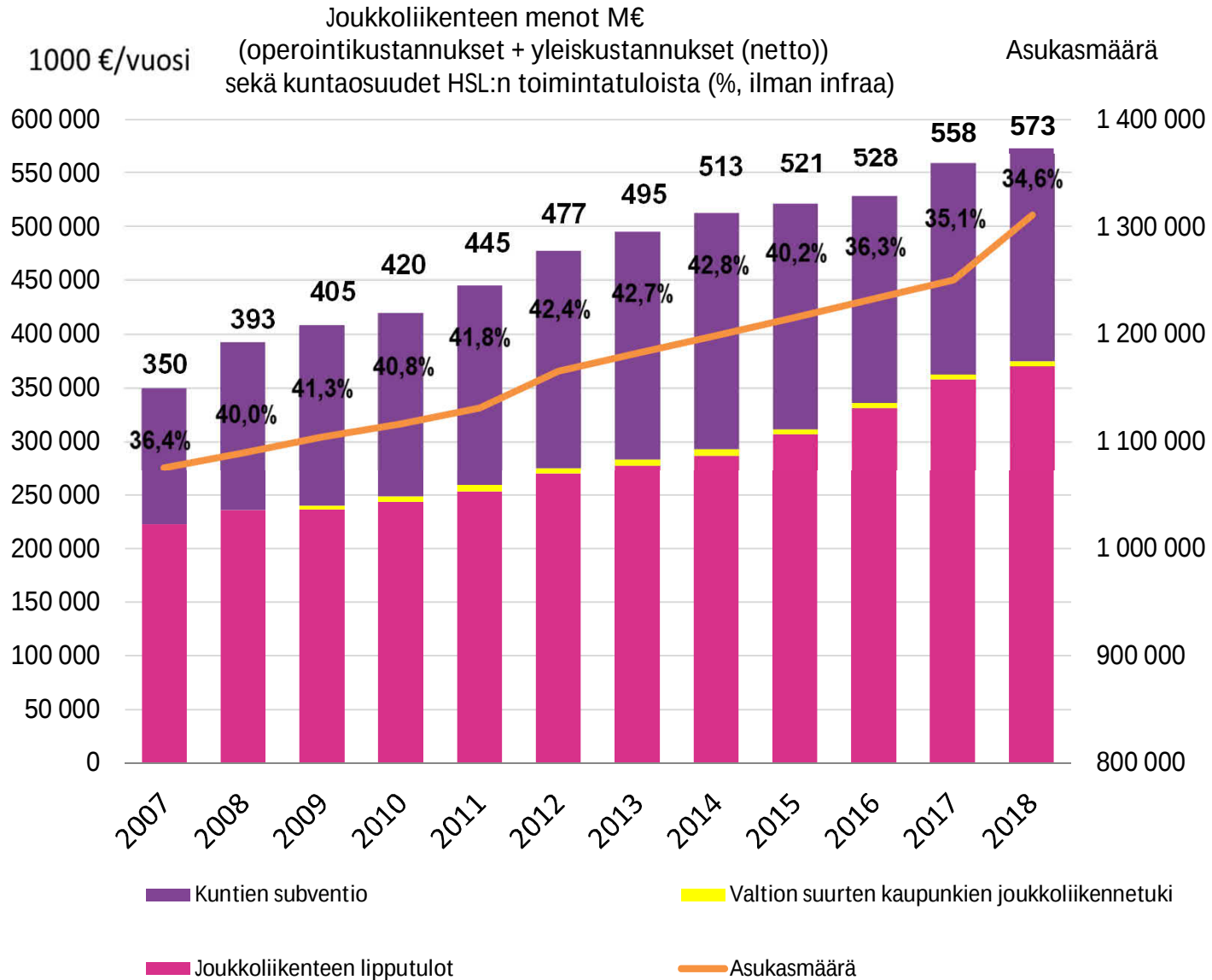
HSL-alueen väkiluvun ja nousijamäärien kehitys indikoi, että pelkkä alueen väestönkasvu ei selitä nousijamäärien kasvua

HSL-alueen joukkoliikenteen lipputulot nousivat + 3% vuonna 2018.

Kuntaosuus HSL:n toimintatuloista (% , ilman infraa) on laskenut v. 2014 lähtien. Vuosina 2017-2018 se laski 0,5 %.

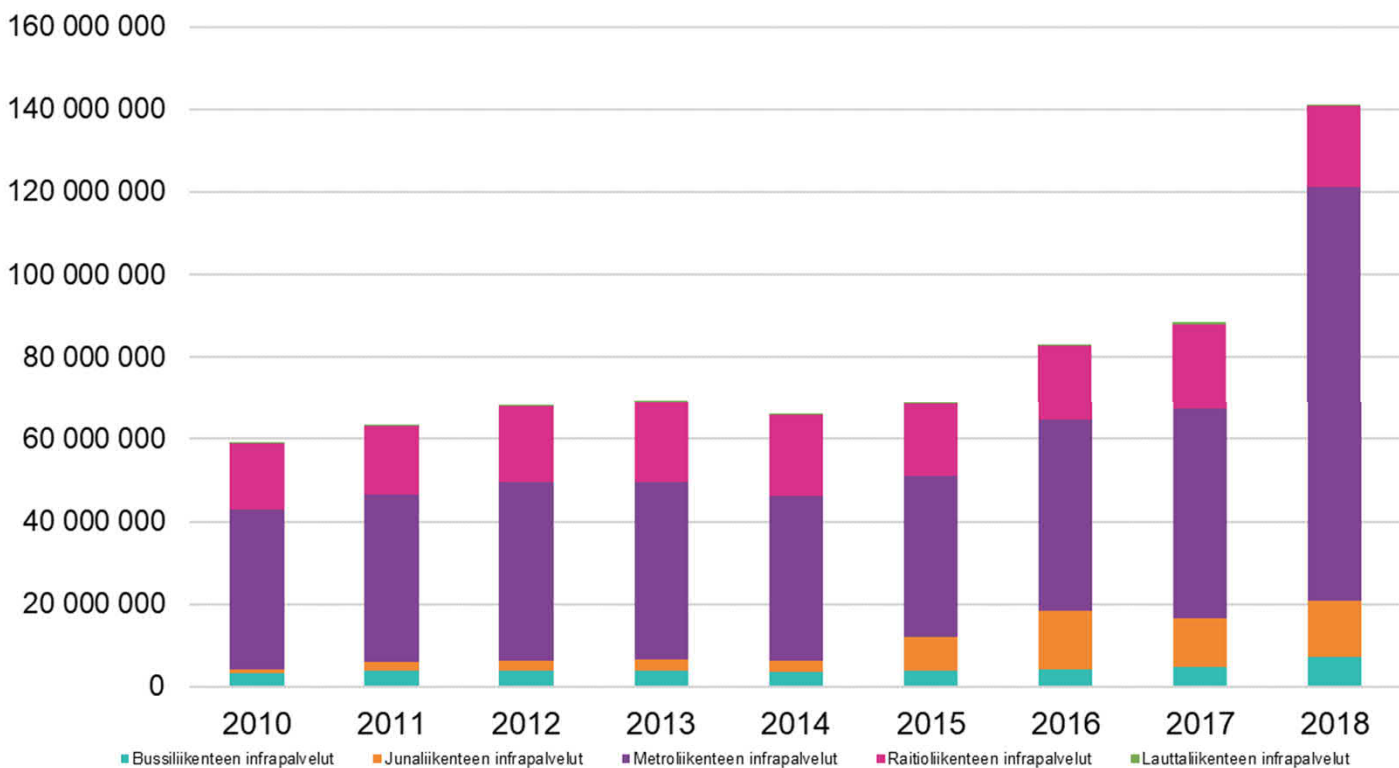

Joukkoliikenteen rahoitus HSL-alueella (Kerava 2006, Kirkkonummi 2007, Sipoo 2012, Siuntio 2016 ja Tuusula 2018 lähtien). Kuvan joukkoliikenteen menoissa ei ole mukana infrastruktuurikustannuksia. Vuosina 2012-2015 lukuihin sisältyy HSL:n Kutsuplus-palvelu. Arvoja ei ole deflatoitu.

HSL-kuntayhtymän jäsenkuntien HSL:n käyttöön erillisillä sopimuksilla osoittaman joukkoliikenneinfraomaisuuden käytöstä maksettavat käyttöoikeuskorvaukset olivat vuonna 2018 yhteensä 141,2 milj. euroa. Käyttöoikeuskorvaukset nousivat vuodesta 2017 noin 52,8 milj. euroa.

Subvention, lipputulojen ja käyttöoikeuskorvausten voimakas nousu johtui pääasiassa siitä, että Länsimetro oli vuonna 2018 toiminnassa ensimmäistä kertaa koko vuoden.

HSL:n maksamat infrakorvaukset vuosina 2010-2018. Arvoja ei ole deflatoitu.

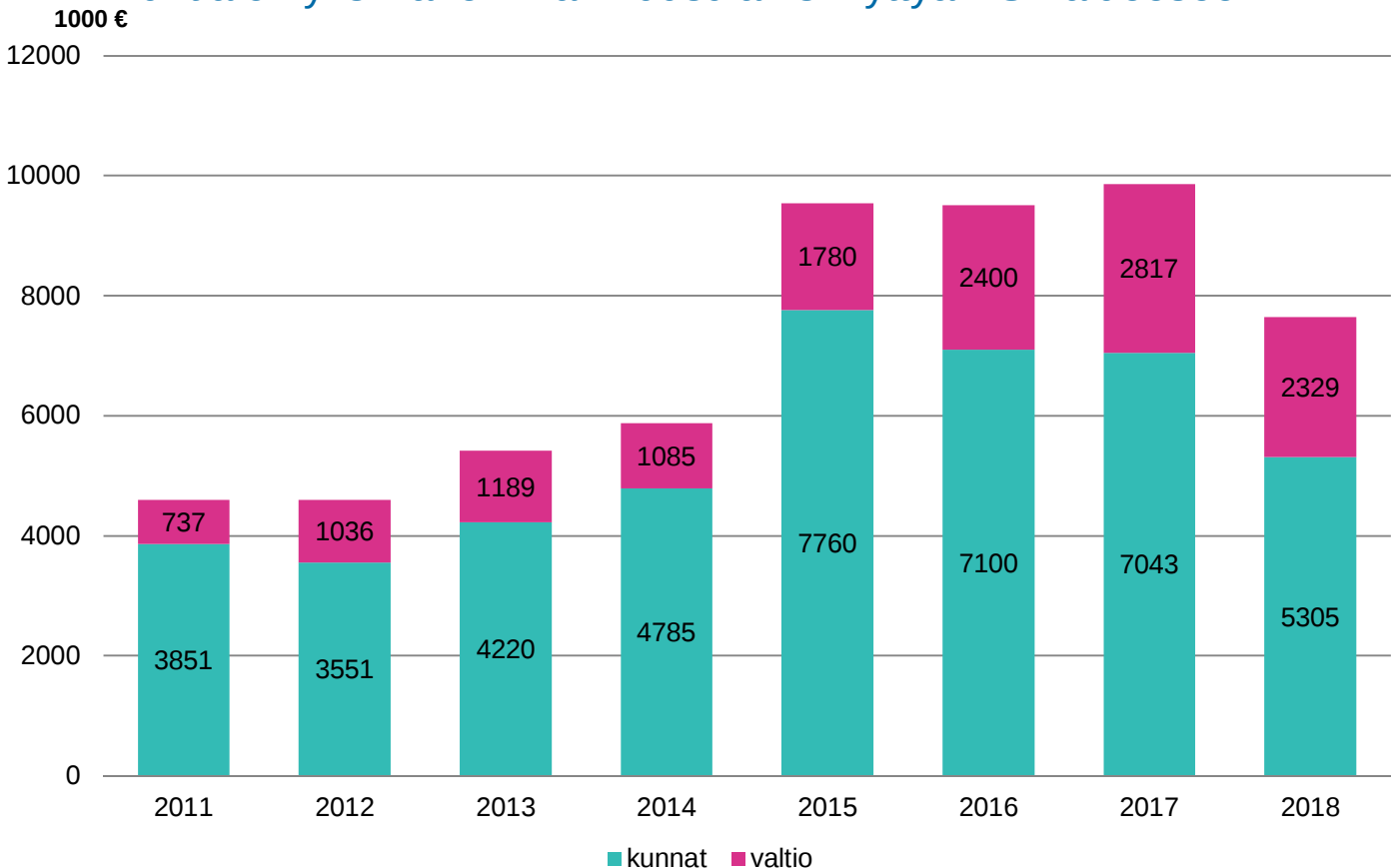
HSL-alueen ulkopuolella palvelutaso vaihtelee kunnittain

- Vuonna 2018 valmistauduttiin Nurmijärven joukkoliikenteen alueellisen käyttöoikeussopimuksen vuosien 2019-2028 liikenteen aloittamiseen.
- Mäntsälässä osa kuntalaisia palvelevaa markkinaehtoista liikennettä ei enää aja kunnan keskustassa sijaitsevan linja-autoaseman kautta. Vihdin työmatkalippu on lakkautettu vuoden 2018 alusta lähtien.
- HSL:n toimivalta-alueen laajenemisen myötä 1.1.2018 alkaen Järvenpää jäi lähes kokonaan maantieteellisesti HSL-alueen sisään. Tilanne on aiheuttanut haasteita joukkoliikennesopimusten ja niiden rahoitusten jaon suhteen. Lisäksi liikennöitsijöille ja asiakkaille on aiheutunut haasteita käytössä olevien lippujärjestelmien suhteen. Järvenpään kaupunki ja HSL ovat käynnistäneet liittymisselvityksen.
- Hyvinkään joukkoliikenteen palvelutaso oli vuonna 2018 samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Paikallisliikenteessä tehtiin vuonna 2018 yhteensä 832 861 matkaa, joka on 4,0 % vähemmän kuin vuonna 2017. Vuoteen 2008 verrattuna matkustajamäärät ovat nousseet 57 %. Hyvinkään ja Helsingin välisessä moottoritietä / mt 130 ajettavassa liikenteessä siirryttiin markkinaehtoiseen liikenteeseen 2.4.2018 alkaen.

Sekä ELY-keskuksen että kuntien joukkoliikenteen rahoitus nousi hieman vuoteen 2017 verrattuna.

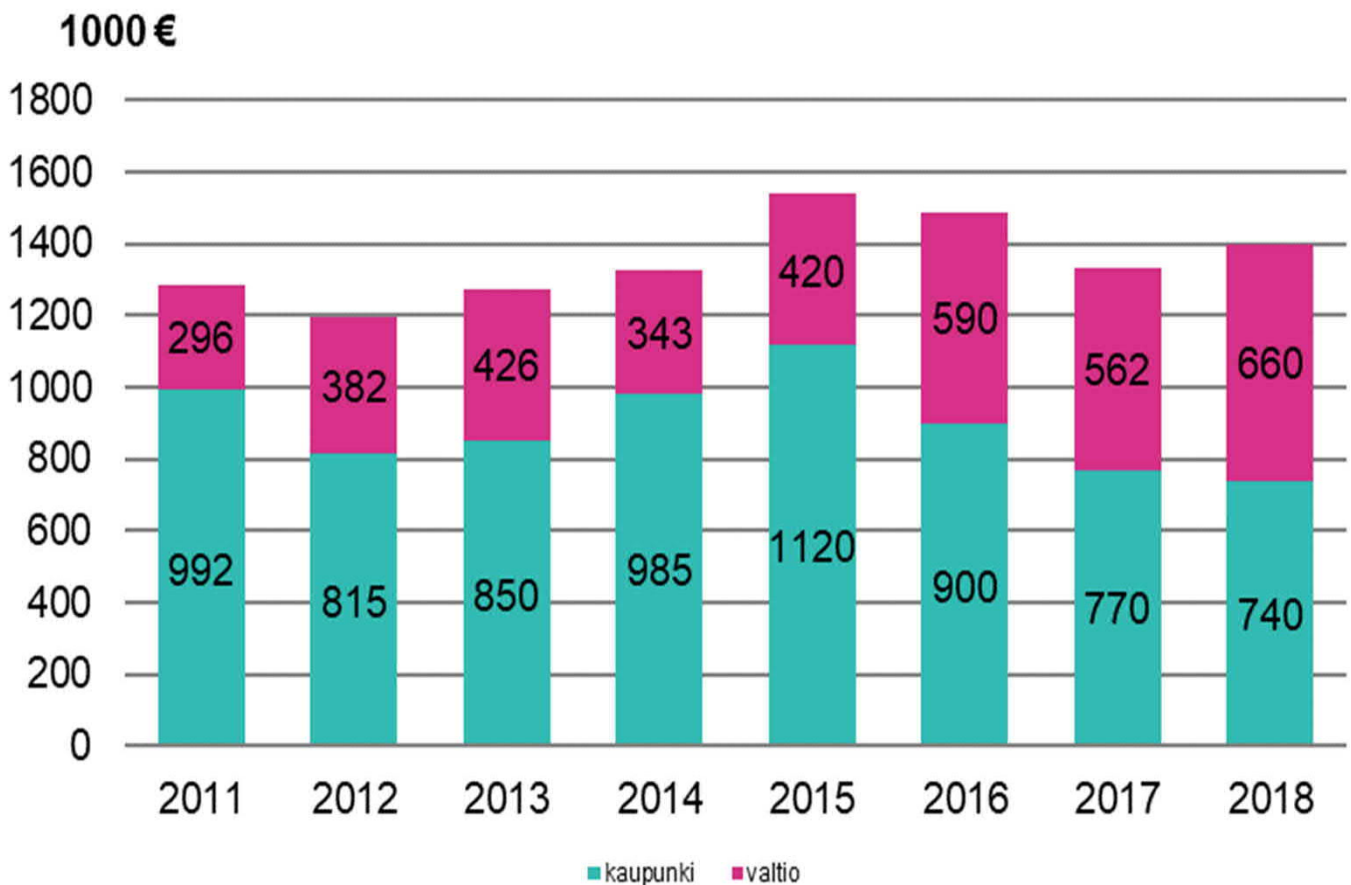
Kuntia on yksi vähemmän Tuusulan siirryttyä HSL-alueeseen.

Joukkoliikenteen rahoitus muulla Helsingin seudulla (HSL-alue ja Hyvinkää eivät mukana). Kuvaajassa näkyvä muutos rahoituksessa vuosina 2017-2018 johtuu siitä, että vuoden 2018 alusta alkaen Tuusula on ollut osa HSL:ää eikä kuulu enää Elyn toimivalta-alueeseen. Lähde: Kuntien valtionavustushakemukset. Valtion rahoitus koostuu ELY-keskuksen myöntämästä valtionavustuksesta sekä ELY:n osuudesta liikenteiden ostoissa.

Hyvinkään kaupungin joukkoliikennemenot nousivat hiukan vuoteen 2017 verrattuna

Joukkoliikenteen rahoitus Hyvinkäällä. Kaikille avoin joukkoliikenne (paikallisliikenne, kaupunki, seutu- ja työmatkaliput sekä palveluliikenne).

Kestävien kulkutapojen palvelutaso

- Lähijunaliikenne käsitti vuonna 2018 yhteysvälit Helsinki–Riihimäki-(Tampere) ja Helsinki–Lahti.
- HSL maksaa LVM:n ostoliikenteestä nousukorvausta VR:lle HSL-lipuilla tehtyjen nousujen perusteella.
- LVM:n ja VR:n välinen ostosopimus lähijunaliikenteestä on voimassa v. 2019 loppuun asti. Uusi sopimus on tehty ja se kattaa vuoden 2020.

Ostoliikennesopimuksessa parannetaan yhteyksiä muun muassa Lahteen ja Kouvolaan sekä Helsingistä että Helsinki-Vantaan lentoasemalta varsinkin iltaisin. Myös Helsingistä Hämeenlinnaan tulee uusi viikonloppuiltojen erittäin myöhäinen junavuoro. Suunnitelmien mukaan LVM:n kilpailutettu liikenne alkaisi 2022 kesällä.

Kaupunkipyörillä ennätyskausi

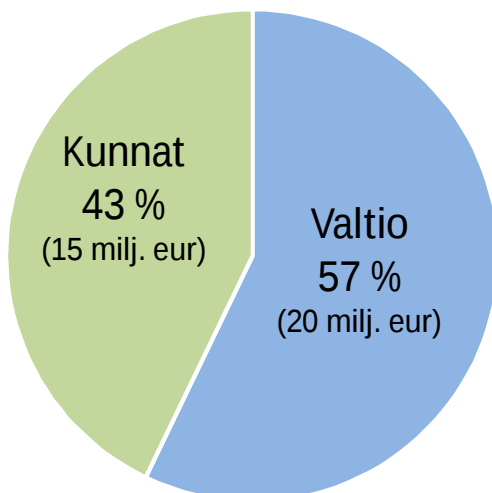
- Kaupunkipyörillä poljettiin uusia ennätyksiä 2018. Koko kauden käyttäjäksi rekisteröityneitä oli n. 48 500 (v. 2017: 34 000), viikkokäyttäjää n. 6 400 (v. 2017: 4000) ja päiväkäyttäjää arviolta n. 15 000–20 000 (v. 2017: 17 000).
- Yhteensä kaupunkipyörillä poljettiin yli kolme miljoonaa matkaa (v. 2017 poljettiin 1,6 miljoonaa matkaa).
- Vuonna 2019 kaupunkipyöräpalvelu laajenee Helsingissä itään ja pohjoiseen. Vantaalla otetaan käyttöön kaupunkipyörät vuonna 2019.
- Pyörän kanssa joukkoliikenteessä -kampanjointia tehtiin HSL:n some-kanavissa ja ratikan ja metron sähköisillä näytöillä 2018. Lisäksi yhteistyössä Helsingin kanssa toteutettiin Liikenne on yhteispeliä -kampanja.
- Vuonna 2018 laadittiin baanojen konseptointi ja brändäys -työ, jonka lopputulos, baanojen konseptiopus, löytyy HSL:n tyylioppaasta hsl.fi/tyyliopas.
- HSL:n järjestämään Kävelykilometrikisaan 2018 osallistui yli 2700 jalankulkijaa. Kilometrejä kertyi lähes 280 000.
- Niklas Aalto-Setälän diplomityö Pyöräliikenteen edistäminen Helsingin seudulla - paikkatietotarkastelu pyöräliikenteen edistämiseksi valmistui 2018. Työssä tehdyssä paikkatietotarkastelussa tunnistettiin suurimman pyöräliikenteen potentiaalin alueet Helsingin seudun 14 kunnan ja Siuntion alueelta.

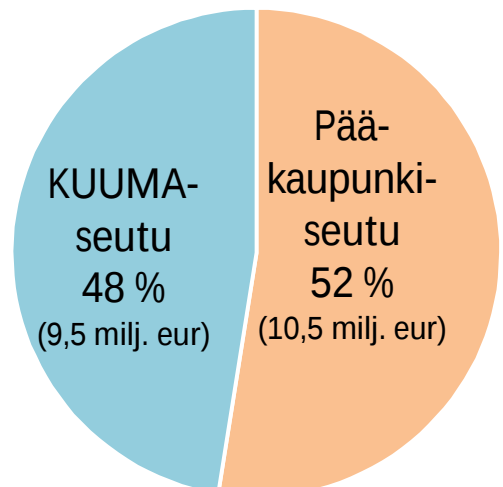
Vuosien 2017–2019 KUHA-hankkeiden toteuttamisohjelma valmistui vuonna 2016

- KUHA-ohjelman suuruus on sopimuksessa 30 M€. Osittaisella yliohjelmoinnilla on varauduttu mm. markkina- ja suunnittelumuutoksiin. Valtion kustannusosuus on kuitenkin enintään 15 miljoonaa euroa.
- Toteuttamisohjelman 17 hankkeen yhteenlaskettu kustannusarvio on noin 39 miljoonaa euroa, josta valtion osuus on noin 21 miljoonaa euroa ja kuntien noin 18 miljoonaa euroa.
- Valtion kustannuksista 9,5 miljoonaa euroa kohdistuu KUUMA-kuntiin ja 10,5 miljoonaa euroa pääkaupunkiseudulle.

Kustannusten jakautuminen
(v. 2016 ohjelmoinnin mukaan)

Valtion rahoituksen
kohdentuminen
(v. 2016 ohjelmoinnin mukaan)

KUHA-hankkeiden toteuttaminen etenee aikataulussa

- Jorvaksen seisakkeen parantaminen nousi KUHA-ohjelmaan vuodelle 2019, kun alkuperäisen KUHA-ohjelman ratahankkeet Leppävaaran opastimet Espoossa ja raideliikenteen vaihdemuutokset Kirkkonummella eivät edistyneet (hlj-tmk 11.1.2019).
- KUHA-hankkeiden tilannepäivitys (31.12.2018):
  - 11 hanketta aloitettu tai toteutettu 2017-2018.
  - 3 KUHA-hanketta käynnistyy vuonna 2019.
  - 4 hanketta jää todennäköisesti toteuttamatta kaudella 2017-2019.
- Liikenneväylien korjausvelan vähentämiseen myönnettiin ns. korjausvelkarahaa vuosille 2016-2018. Helsingin seudulle rahoituksesta kohdistui noin 38 M€.
- Helsingin seudun osuus perusväylänpidon lisärahoituksesta on 51,2 milj. euroa.

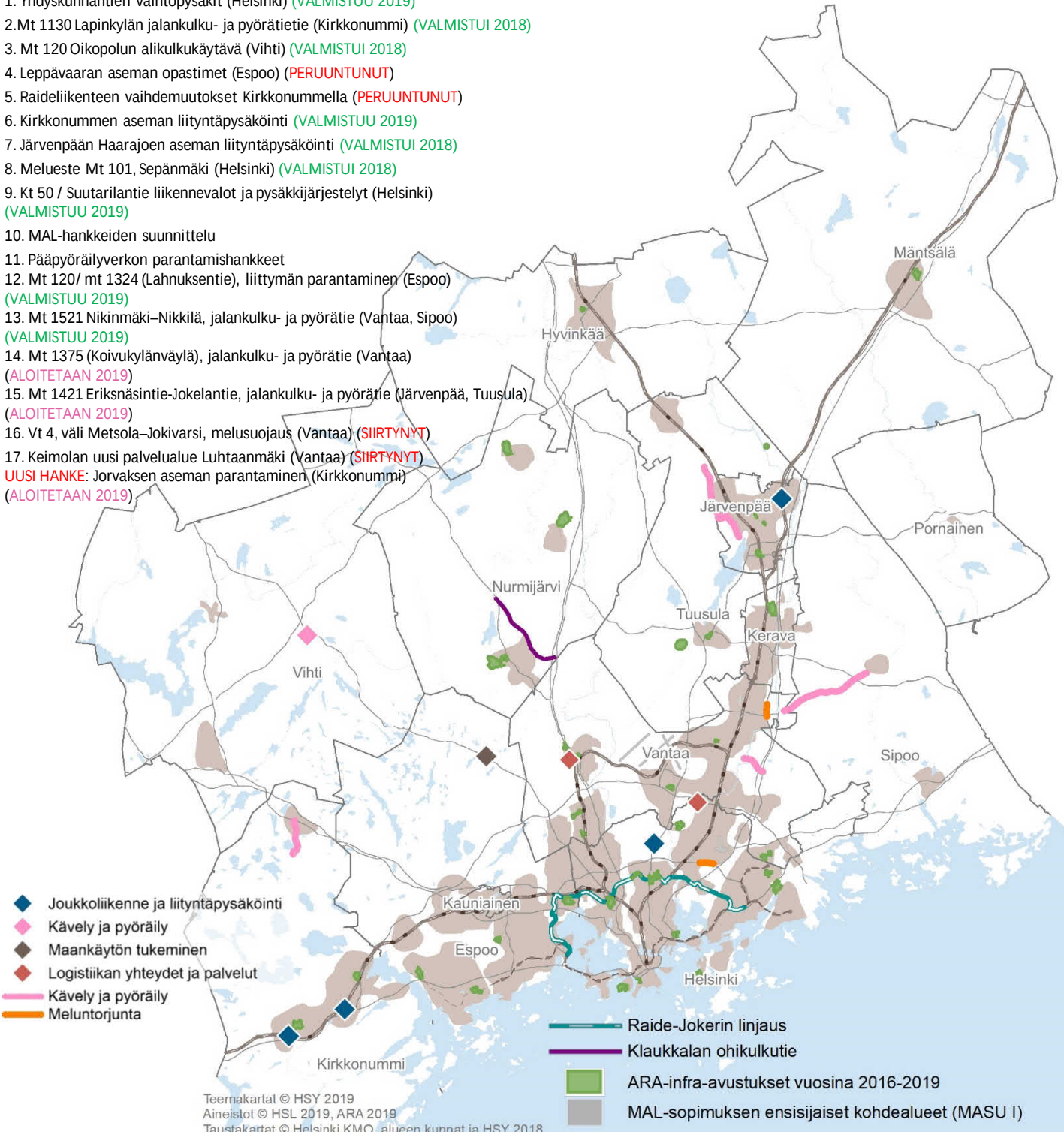

KUHA-toteutusohjelma ja kunnallistekniikan avustukset

Pienillä kustannustehokkailla hankkeilla (KUHA) edistetään muun muassa kävelyn, pyöräilyn, joukkoliikenteen sekä liityntäpysäköinnin edellytyksiä seudun eri osissa. ARA:n myöntämät kunnallistekniikan avustukset kohdistuvat ensisijaisille kohdealueille.

KUHA-hankkeet

1. Yhdyskunnantien vaihtopysäkit (Helsinki) (VALMISTUU 2019)
  2. Mt 1130 Lapinkylän jalankulku- ja pyörätietie (Kirkkonummi) (VALMISTUI 2018)
  3. Mt 120 Oikopolun alikulkukäytävä (Vihti) (VALMISTUI 2018)
  4. Leppävaaran aseman opastimet (Espoo) (PERUUNTUNUT)
  5. Raideliikenteen vaihdemuutokset Kirkkonummella (PERUUNTUNUT)
  6. Kirkkonummen aseman liityntäpysäköinti (VALMISTUU 2019)
  7. Järvenpään Haaraojen aseman liityntäpysäköinti (VALMISTUI 2018)
  8. Meluste Mt 101, Sepänmäki (Helsinki) (VALMISTUI 2018)
  9. Kt 50 / Suutarilantie liikennevalot ja pysäkkijärjestelyt (Helsinki) (VALMISTUU 2019)
  10. MAL-hankkeiden suunnittelu
  11. Pääpyöräilyverkon parantamishankkeet
  12. Mt 120/ mt 1324 (Lahnuksentie), liittymän parantaminen (Espoo) (VALMISTUU 2019)
  13. Mt 1521 Nikinmäki–Nikkilä, jalankulku- ja pyörätie (Vantaa, Sipoo) (VALMISTUU 2019)
  14. Mt 1375 (Koivukylänväylä), jalankulku- ja pyörätie (Vantaa) (ALOITETAAN 2019)
  15. Mt 1421 Eriksnäsintie–Jokelantie, jalankulku- ja pyörätie (Järvenpää, Tuusula) (ALOITETAAN 2019)
  16. Vt 4, väli Metsola–Jokivarsi, melusuojaus (Vantaa) (SIIRTYNUT)
  17. Keimolan uusi palvelualue Luhtaanmäki (Vantaa) (SIIRTYNUT)
- UUSI HANKE:** Jorvaksen aseman parantaminen (Kirkkonummi) (ALOITETAAN 2019)

Liityntäpysäköintiä ei ole onnistuttu MAL-sopimuksella edistämään

- Helsingin seudun liityntäpysäköinnin toimenpideohjelma (8/2017 HSL) hyväksyttiin HLJ-toimikunnassa 30.3.2017. Työssä päivitettiin liityntäpysäköintialueiden seudullisuus-luokitukset sekä seudullisesti merkittävien alueiden tavoitepaikkamäärät vuoteen 2025.
  - Seudullisesti merkittävälle alueelle on suunnitteilla noin 2 900 ap ja noin 4 300 pp. Lisäksi HLJ 2015 -tavoitepaikkamäärän saavuttamiseksi tarvittaisiin seudullisesti merkittävälle alueelle noin 900 ap ja 2400 pp lisää.
- MAL-sopimuksen liityntäpysäköinnin kustannusjakoperiaatteen mukaisesti seudun kunnat ja valtio rahoittavat liityntäpysäköinti-investointeja yhdessä.
- Useat kunnat ovat käynnistäneet neuvotteluja LIIPY-kohteiden (mm. Kalasatama ja Kerava) kustannusten jaosta sopimiseksi. Valtion rahoitusta ei kuitenkaan ole onnistuttu hankkeille löytämään, joten kustannus- ja vastuujako on jäänyt toteutumatta.
- Eduskunta antoi 15.2.2019 liikenteen palveluista annetun lain muutoksen, jossa mm. edellytetään julkisen liikenteen liityntäpysäköintiä tarjoavan yrityksen tai yhteisön tarjoamaan liityntäpysäköintiä tasapuolisin ehdoin kaikkien liikkumis- ja yhdistämispalvelun tarjoajien asiakkaille. Lakimuutos edellyttää pysäköinnin järjestäjältä tunnistautumisratkaisua, joka ei aseta käyttäjiä eriarvoiseen asemaan sen perusteella, minkä palveluntarjoajan kautta asiakas on tietyn julkisen liikenteen matkan hankkinut. Kuntasektori ei ole pitänyt lakimuutosta perusteltuna, sillä muutos voi myös johtaa liityntäpysäköintialueiden käyttöön muillekin kuin joukkoliikenneasiakkaille.
- HSL-sovelluksen lipuilla pääsee tunnistautumaan liityntäpysäköintiin vuoden 2019 aikana.

Raide-Jokerin allianssi aloitti toimintansa 2017. Klaukkalan ohikulkutien rakentaminen on alkanut. Pisara-radan kehittämispolkua on valmisteltu.

- Raide-Jokerin allianssi aloitti toimintansa vuoden 2017 lopussa. Tavoitteena on, että Raide-Jokerin rakentaminen alkaisi kesällä 2019 ja liikenne 6/2024.
  - Allianssin kehitysvaiheessa (tammikuun 2019) hankkeen kustannukset nousivat 386 milj. euroon. Tarkennetun hankesuunnitelman mukainen rahoitustarve hyväksyttiin Helsingin kaupunginhallituksessa 2/2019 ja valtuustossa 3/2019 sekä Espoon kaupunginhallituksessa 4/2019 ja Espoon valtuustossa 4/2019.
- Klaukkalan ohikulkutien tiesuunnitelman hyväksymispäätös ja asemakaava ovat lainvoimaisia. Rakentaminen on aloitettu helmikuussa 2019 ja tie valmistuu liikenteelle syksyllä 2021.
- Pisara-radan ratasuunnitelma ja hankearviointi valmistui 2017. MAL 2019 -suunnittelussa määriteltiin polku Helsinki-Pasila -rautatiejärjestelmän kehittämisestä kokonaisuutena. Liikennöinnin vaihtoehtoja on selvitetty vuoden 2019 alkupuolella ja tarkastelujen pohjalta määritelty Pisara+ -toimenpidepaketti LVM:n, Väyläviraston, Helsingin ja Vantaan kaupunkien, ja HSL:n yhteistyönä.

Tiemaksuja on tarkasteltu

- Parlamentaarinen työryhmä on tarkastellut ruuhkamaksuja alkuvuodesta 2018. Valtion maanteiden ja kuntien katuverkon osalta käyttäjämaksujen käyttöönotto edellyttäisi lainsäädäntömuutoksia. Työryhmä ei ottanut kantaa käyttäjämaksuihin maantiellä tai katuverkolla, vaan totesi, että näiden tarve tulee arvioida erikseen.
- Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL 2019 -suunnitelmassa tiemaksut ovat mukana yhtenä merkittävänä ja tehokkaana keinona vähentää ajoneuvoliikenteen päästöjä. Suunnitelmassa esitetään, että valtio valmistelee tiemaksujen käyttöön ottamisen mahdollistavaa lainsäädäntöä, ja että seutu ja valtio yhdessä suunnittelevat ja arvioivat Helsingin seudulle toteuttamiskelpoista tieliikenteen hinnoittelujärjestelmää, joka on riittävän tehokas/vaikuttava päästövähennysten kannalta. Liikenteen hinnoittelun osalta selvitykset optimaalisista malleista, vaikutusarvioinnit ja vaadittava lainsäädäntö laaditaan ensin ja päätökset seudulla tehdään näiden jälkeen.

III Osapuolet yhteistyössä edistävät

Toimet, joita osapuolet yhteistyössä edistävät - Toteutuminen

Lisätietoja seurannasta

Yhteentoimivan tunnistepohjaisen lippu- ja maksujärjestelmän käyttöönotto		HSL kehittää tunnistepohjaista lippu- ja maksujärjestelmää yhdessä LMJ oy:n, Turun, Oulun ja Tampereen kanssa. LVM myönsi 2019 0,6 milj.e kehittämisprojektiin.
Reaaliaikaisen matkustajainformaation kattavuutta ja laatua, avoimen datan ja rajapintojen käyttöä ja avoimeen sovelluskoodiin perustuvia ratkaisuja		Reaaliaikainen Reittiopas käynnissä ja liikennepalvelulain edellyttämät rakenteet kunnossa. HSL avasi kertalippurajapinnan 2.4.2018 ja puolesta-asioinnin mahdollistavan rajapinnan 30.11.2018.
Matkaketjujen toimivuutta kansainvälisessä ja valtakunnallisessa liikenteessä erityisesti solmu- ja vaihtokohteissa		Lähi- ja kaukojuna liikenteen integraatio etenee solmuissa. HSL on mahdollistanut lippujensa myynnin avoimien rajapintojen avulla. Palvelua, joka yhdistäisi kattavasti lähi- ja kaukoliikenteen matkojen tietoja, ei ole, koska markkinaehtoisien liikenteen aikataulutiedot eivät päivyty matka.fi:hin.
Helsinki-Vantaan lentokenttäaluetta kehitetään maamme merkittävimpänä kansainvälisenä lentokenttänä		Finavia sai EU-rahoitusta uudelle multimodaalille matkakeskus-hankkeelleen. 2017 käynnistyneessä lentoliikenne-verkostossa on mukana yksityisen, julkisen ja 3. sektorin toimijoita.
Toimivien seudullisten joukkoliikennepalvelujen toteutumista ja yhtenäisen joukkoliikennealueen muodostumista seudulle		Tuusula ja Siuntio liittyivät HSL-alueeseen 1.1.2018. HSL:n vyöhykeuudistus toteutui 27.4.2019.
Raskaan liikenteen pysäköintiä koskevien seudullisten linjausten laadintaa		Raskaan liikenteen toteutus- ja vastuunjakomalli on määritelty. Rekkaparkkien toteutus kangertelee.
Uusia käyttövoimien lisääminen joukkoliikenteessä		HSL-liikenteeseen tulee kilpailutuksen tuloksena 35 uutta sähköbussia 2020. ELY-keskuksen joukkoliikennehankinnoissa kalustovaatimuksia tiukennetaan vähitellen. Markkinaehtoisessa liikenteessä ei ole kalustovaatimuksia.
Valtion liikenteeseen kohdistuvia rahoitusvälineitä ja tukia ohjataan kokonaisuutena, jotta vaikuttavuus paranee. Toteuttamis- ja rahoitusohjelmat sovitaan sopijaosapuolten yhteistyöprosessina osana jatkuvaa liikennejärjestelmäsuunnittelua.		Kokonaisrahoitusnäkökulmaa on tarkennettu MAL 2019 -suunnitelman laadinnan aikana.
Syvennetään kuntien yhteistyötä M,A,L suunnittelussa		HSL:n hallitus hyväksyi MAL 2019-suunnitelman 26.3.2019 ja HSYK 28.3.2019. KUUMA-johtokunta hyväksyi MAL 2019 -suunnitelman 23.5.2019.

Lippujen ostaminen mahdollista monikanavaisesti

- HSL kehittää yhteistyössä tunnistepohjaista lippu- ja maksujärjestelmää LMJ Oy:n, Turun, Oulun ja Tampereen kanssa 2018-2023. HSL haki 2018 valtionavustusta suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen ja digitalisaation ja palveluistumisen edistämiseksi. 20.3.2019 Liikenne- ja viestintävirasto myönsi 596 300 € valtionavustusta kaupunkiseutujen yhteiseen lippu- ja maksujärjestelmien kehittämisprojektiin, jonka tavoitteena on tunnistepohjainen matkustaminen ja matkojen maksaminen lähimaksuominaisuudella. Valtionavustus on käytettävissä vuosina 2018 ja 2019 syntyneisiin kustannuksiin.
- Liikennepalvelulain I vaiheen tavoitteena on luoda monimuotoista yritystoimintaa ja palveluita sääntelyä väljentämällä ja alalle tuloa helpottamalla. Laki tuli voimaan tietovelvoitteiden ja lippujärjestelmien osalta 1.1.2018. Lain toinen vaihe tuli voimaan 1.7.2018 ja sen puolesta-asiointia koskeva sääntely 1.1.2019. Kolmas vaihe tuli voimaan 1.4.2019 ja se sisältää liityntäpysäköinnin tasapuolisuutta koskevan säännöksen.
- HSL:n kaikille avoin lippurajapinta aukesi 2.4.2018. HSL avasi kertalipunmyynnin rajapinnan kaikkien liikennepalveluista kiinnostuneiden toimijoiden käyttöön.
- HSL toi aikuisten 30 vuorokauden lipun HSL-kuntien asukkaille rajapintaan 30.11.2018 eli kuukautta ennen kuin Liikennepalvelulain II vaiheen velvoite avata puolesta-asioinnin mahdollistava lipunmyyntirajapinta tuli voimaan 1.1.2019.
- HSL:n uusi lippu- ja informaatiojärjestelmä valmistui vuoden 2018 puolivälissä, jonka jälkeen HSL on vaihtanut asiakkaiden matkakortit uutta tariffijärjestelmää varten.
- HSL:n taksa- ja lippujärjestelmää uudistettiin vyöhykeperusteiseksi. Uusi tariffijärjestelmä, vyöhykemalli, otettiin käyttöön 27.4.2019.

Reaaliaikaisen matkustajainformaation kattavuutta ja laatua, avoimen datan ja rajapintojen käyttöä sekä avoimeen sovelluskoodiin perustuvia ratkaisuja

Reaaliaikainen Reittiopas käytössä ja liikennepalvelulain rakenteet kunnossa

- Liikennepalvelulaki velvoittaa, että henkilöliikenteen liikkumispalveluiden tarjoajan on huolehdittava siitä, että liikkumispalvelua koskevat olennaiset ajantasaiset tiedot ovat saatavissa tietojärjestelmään luodun yhteyden (tietorajapinnan) kautta. Tällaisia tietoja ovat mm. reitti-, aikataulu-, hinta-, saatavuus- ja esteettömyystiedot.
- Liikennepalvelulain 1. vaiheen tiedon avaamista ja rajapintoja koskevien velvoitteiden mukaisesti olennaisia tietoja tarjottavista liikennepalveluista ovat toimittaneet Traficom ylläpitämään NAP-palveluun lähes 6000 yritystä ja yhteisöä.
- Lippurajapintojen aukaisemiseksi ja roaming-toiminnan varmistamiseksi on rajapintojen käytölle tavoitteena luoda luottamusmalli/-verkosto, jolla rajapintaan pääsyn autorisointi voidaan automatisoida ja tehdä rajapintojen hyödyntämisestä hallinnollisesti helpommin skaalautuvaa. LVM:n käynnistämässä Lippu-projektissa on laadittu olemassa olevien käytäntöjen ja lainsäädäntövaatimusten pohjalta suositukset sopimuskäytännöistä, joita kahdenvälisissä sopimuksissa ja autorisoinneissa tulisi ottaa huomioon. Tämän lisäksi on laadittu taustaselvitykset mm. esteettömyys- ja saatavuusnäkökulmasta ja tietosuojavaatimuksista.
- Uuden HSL:n Reittioppaan rajapinnat tarjoavat reititykseen, geokoodaukseen, kartta-aineistoon sekä paikannukseen liittyvää dataa usean API:n kautta. Pyöräilyn ja kävelyn ominaisuudet tuotiin uuteen HSL:n Reittioppaaseen 2018. Uusien vyöhykkeiden Reittiopas otettiin käyttöön joulukuussa 2018.
- HSL:n lippu- ja informaatiojärjestelmän LIJ:n myötä reaaliaikatietaa ja sekunnin välein päivittyvää paikkatietaa tuotetaan kaikista busseista, ratikoista ja junista. Tiedot ovat tulossa käyttöön myös metroista. Yhteistyö toteutetaan HKL:n kanssa. Kuulutukset on otettu käyttöön raitiovaunuissa sekä runkolinjabusseissa. 2019 aikana kuulutukset aloitetaan myös muissa HSL:n alueen busseissa.
- Uusi HSL-sovellus yhdistää HSL:n matkaliput, Reittioppaan ja kohdennetun liikennetiedon. HSL:n lipunmyynnistä n. 17 % menee sovelluksen kautta. Vuoden 2019 alussa HSL-sovellusta oli ladattu yli miljoona kertaa.
- Rautatieasemien tiedottaminen etenee. Uusien dynaamisten näyttölaitteiden ajantasaisuutta, laatua ja tiedon visuaalisuutta sekä luettavuutta parantava informaatiojärjestelmä RAMI on tulossa 2019–2020 aikana. Käyttöönotto uudistaa asemien kuulutuksia ja näyttölaitteiden sisältöä. Rautateiden matkustajainformaatiosta vastaa Traffic Management Finlandin alainen Finrail.

Lähi- ja kaukoliikenteen integraatio etenee solmuissa ja tietorajapinnoissa

- HSL:n Solmu-kehittämisohjelmassa tunnistettiin useita valtakunnallisen ja kansainvälisen liikenteen/matkaketjujen kannalta keskeistä vaihtopaikkaa ja niille on suunniteltu kehittämistoimenpiteitä.
- HSL on mahdollistanut lippujensa myynnin eri palveluntarjoajien sovelluksissa avoimien rajapintojen avulla 2.4.2018 alkaen. Se mahdollistaa sujuvammat vaihto- ja solmuyhteydet, kun lipunmyynti helpottuu. Tämä helpottaa myös kauko- ja lähiliikenteen lippuyhteistyötä, joiden tavoitteena on parantaa matkustajan matkakokemusta ja kehittää koko matkaketjun sujuvuutta, esim. FinEst Smart Mobility -hanke.
- Valtakunnallisesti ja Helsingin seudun yhteistyössä toteuttama Digitransit integroi aiemmin lähi- ja kaukoliikenteen matkat asiakkaille yhdistäen valtakunnalliset ja seudun reittitiedot. Liikennepalvelulain voimaan tulon myötä ja markkinaehtoisen linja-autoliikenteen luvanvaraisuuden poistuttua markkinaehtoisen liikenteen aikataulutietojen ylläpito ELYjen lupajärjestelmän kautta loppui ja Matka.fi -palvelun tietopohjana on vain viranomaisten ostoliikenteen tiedot. Palvelua, joka yhdistelisi kattavasti lähi- ja kaukoliikenteen matkojen tietoja, ei tällä hetkellä ole, mutta toimijoiden kesken on käynnistynyt keskusteluja kattavien tietojen yhdistelevien palveluiden aikaan saamiseksi.
- Asemanseutuja kehitetään laajan kehittäjien verkoston avulla, jossa ovat mukana sekä valtion että kuntien edustajia (esim. ympäristöministeriön Fiksu Assa -hanke, HSY:n SMART-MR -hanke ja asemanseutujen kehittämiseen tähtäävä AIKO-hanke).
- Lisäksi Väylävirasto on tehnyt selvityksen liityntäpysäköinnin kehittämisestä kaukoliikenteen merkittävimmillä asemilla.

Helsinki-Vantaan lentokenttäaluetta kehitetään maamme merkittävimpänä kansainvälisenä lentokenttänä

Finavia kehittää kulkuyhteyksiä multimodaalisella matkakeskuksella

- Finavia kehittää Helsinki-Vantaan lentokentälle multimodaalia matkakeskusta, jossa lentoliikenne, raideliikenne, bussiliikenne ja taksiliikenne kohtaavat yhdessä tilassa sekä mahdollistetaan bussiliikenteen saavuttaminen katetussa tilassa.
- Finavian multimodaalin matkakeskushankkeen arvioitu kokonaiskustannus vuosille 2019–2020 on 40 M€. Hankkeelle haettiin EU:n CEF-rahoitustukea 8 M€, Finavian osuus saadusta rahoituksesta on noin 7 M€.
- Lentoliikenneverkosto on ollut käynnissä Uudenmaan liiton ja Vantaan kaupungin projektina vuodesta 2017. Verkostossa on mukana yksityisen ja julkisen sektorin toimijoita sekä kolmatta sektoria.
- Projektin tavoitteena on ollut lentoaseman saavutettavuuden edistäminen ja tiedon lisääminen muun muassa lentoliikenteen ja lentoasemien kehityksen isosta kuvasta tulevaisuudessa, kansainvälinen vertaislentoasemien benchmarkkaus ja kansainvälinen yhteistyö.
- Verkosto on vakiinnuttanut toimintansa laajapohjaisena verkostona ja vuoden 2019 aikana tulee päättää miten mahdollisesti verkostotoimintaa jatketaan vuodesta 2020 eteenpäin.

Yhteinen joukkoliikennealue laajeni

- Tuusula ja Siuntio liittyivät HSL:ään vuoden 2018 alussa.
- HSL:llä on kehyskuntalippusopimuksia 13 kunnan kanssa, mikä mahdollistaa ko. kuntien asukkaille saman hintaiset liput, kuin HSL-kunnissa. Kotikunta maksaa erotuksen.
- Yhteistyötä tehdään 21 HSL-alueen ulkopuolelta tulevan bussilinjan kanssa. Linjoilla voi matkustaa HSL-lipulla HSL-alueen sisällä. Liikennöitsijöille maksetaan nousukorvaus käytön mukaan.
- Nurmijärvi on tehnyt oman 10-vuoden sopimuksensa kunnan rahoittamasta joukkoliikenteestä.
- Vihti selvitti HSL jäsenyyttä vuonna 2018, mutta päätti olla liittymättä. Järvenpään liittymisselvitys on käynnissä.

	Toimivaltainen viranomainen	HSL:n kehyskuntalippu	Kehyskunta työmatkalippu
Helsinki	HSL		
Espoo	HSL		
Vantaa	HSL		
Kauniainen	HSL		
Järvenpää	Järvenpää/ELY	x	x
Kerava	HSL		
Kirkkonummi	HSL		
Mäntsälä	ELY	x	x
Nurmijärvi	ELY	x	(x) kaikille
Pornainen	ELY	x	x
Sipoo	HSL		
Siuntio	HSL		
Tuusula	HSL		
Hyvinkää	Hyvinkää		
Hanko	ELY	x	x
Hausjärvi	ELY	x	x
Inkoo	ELY	x	x
Karkkila	ELY	x	
Porvoo	ELY	x	
Pukkila	ELY	x	x
Raasepori	ELY	x	x
Vihti	ELY	x	x

Helsingin seudun kuntien toimivaltaiset joukkoliikenneviranomaiset sekä HSL:n ja kehyskuntien lippuyhteistyösopimukset.

Rekkaparkkien toteutus kangertelee, toteutus- ja vastuunjakomalli on määritelty

- Uudenmaan ELY-keskuksen alueelle tarvitaan vähintään 400 uutta raskaan liikenteen pysäköintipaikkaa.
- Uudenmaan ELY-keskus on toteuttanut ns. korjausvelkarahalla raskaan liikenteen pysäköintipaikkoja 2016-2017 aikana. Näillä toimenpiteillä on saatu yli 80 lisäpaikkaa. Lisäksi Uudenmaan ELY-keskus on saanut perusväylänpidon lisärahoitusta yhteensä 4,3 M€ vuosille 2017-2019.
- Pääkaupunkiseudun kuntien, KUUMA-kuntien, HSL:n, Liikenneviraston (nyk. Väylän) ja Uudenmaan ELY-keskuksen yhteistyönä käynnistettiin v. 2018 raskaan liikenteen taukopaikkojen toteutus- ja vastuunjakomallin laatiminen ja mahdollisten lähivuosien uusien tai merkittävästi laajennettavien taukopaikka-alueiden määrittely. ELY-keskus pyysi tehdystä selvityksestä ja sen yhteydessä laaditusta kustannus- ja vastuunjakomallista lausunnot. Malli on kirjattu MAL 2019 -suunnitelmaan. ELY keskus on jatkanut kuntien ja Finavian kanssa keskusteluja taukopaikkojen rakentamisen aloittamiseksi, mutta päätöksiä uusista taukopaikoista ei ole saatu. Pienehkö nykyisen taukopaikan laajentaminen toteutetaan vt 7 varrella Sipoonlahdessa vuonna 2019. Vantaan Keimolanportin nykyisen taukopaikan laajentaminen pyritään saamaan suunnitteluun ja toteutukseen vuoden 2019 aikana.
- Helsinki on FinEst Smart Mobility -hankkeessa kehittämässä Länsisatamaan rekkojen jonotusjärjestelmää. Laajempi pilotti kilpailutettiin keväällä 2018, ja toteutus tapahtuu 2019 aikana.

Uusia käyttövoimia joukkoliikenteessä edistetään määrätietoisesti

- HSL vähentää bussiliikenteen päästöjä toteuttamalla kalustoskenaariota, jonka mukaan bussiliikenteen haitalliset lähipäästöt (hiukkaset ja typenoksidit) ja hiilidioksidipäästöt vähenevät yli 90 % vuoden 2010 tasosta vuoteen 2025. Skenaarion mukaan 30 % suoritteesta ajetaan sähköbusseilla vuonna 2025, kun liikenteessä on noin 400 sähköbussia.
- Vuoden 2018 loppuun mennessä HSL:n bussien lähipäästöt ovat vähentyneet typenoksidien (NOx) osalta 73 % ja pienhiukkasten (PM) osalta 82 % vuoden 2010 tasosta. Hiilidioksidipäästöt (CO₂) ovat vähentyneet 39 % vuoden 2010 tasosta.
- HSL jatkaa ePELI-hanketta, jossa HSL on itse hankkinut sähköbusseja kokeilukäyttöön. Kokeilun ideana on, että liikennöitsijät voivat tutustua ja koekäyttää uuden teknologian busseja ilman suuria taloudellisia riskejä ennen lopullista bussihankintaa. Helsingissä latausasemia on Ruskeasuolla, Koskelassa, Malminkartanossa, Hakaniemessä sekä Rautatieasemalla. Espoossa yksi laturi Friisilässä.
- Sähköbussien osalta siirryttiin kaupalliseen vaiheeseen, kun vuoden 2018 aikana kilpailutettiin Leppävaaran liityntäliikenne (28 sähköbussia). Samalla kilpailukierroksella Keravan liityntäliikenteeseen tulee 10 sähköbussia. Myös sähkölataus palveluna on kilpailutettu.
- ELY-keskuksen joukkoliikennehankinnoissa kalustovaatimusta tiukennetaan vähitellen sallittua maksimi-ikää alentamalla. Suurimman osan ELY-keskuksen joukkoliikenteestä Helsingin seudulla muodostaa Nurmijärven joukkoliikenteen alueellinen käyttöoikeussopimus, jossa kalustovaatimukset ovat selvästi muita ELY:n hankintakohteita tiukemmat eli EURO V ja EURO VI (50%/50%) ensimmäiset kolme vuotta alkaen uuden sopimuskauden alusta, vuodesta 2019. Markkinaehtoisessa liikenteessä kaluston laatua säätelee ainoastaan ajoneuvolainsäädäntö.

Valtion liikenteeseen kohdistuvia rahoitusvälineitä ja tukia ohjataan kokonaisuutena, jotta vaikuttavuus paranee. Toteutus- ja rahoitusohjelmat sovitaan sopijaosapuolten yhteistyö-prosessina osana jatkuvaa liikennejärjestelmäsuunnittelua.

Valtio avustaa suuria kaupunkiseutuja energia- ja ilmastotavoitteiden edistämässä

- Valtion vuoden 2018 talousarviossa on varattu yhteensä 13,25 M€ määräraha suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukea varten. Valtionavustusta voidaan myöntää Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymälle sekä Tampereen, Turun ja Oulun kaupungeille. Helsingin seudulle rahoitusta on myönnetty 4,81 M€.
- Energia- ja ilmastostrategian tavoitteiden edistämiseksi valtio avustaa suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen kehittämistä digitalisaation ja liikenteen palveluistumisen edistämiseksi 3,5 M€. MAL-kaupunkiseuduille on yhteisenä myönnetty 0,596 M€ tunnistepohjaisen lippujärjestelmien kehittämiseen.
- Lisäksi parlamentaarinen työryhmä on esittänyt yksimielisesti, että tie- ja rataverkon korjausvelan vähentämiseen tulisi osoittaa seuraavalla hallituskaudella vuosittain vähintään 300 M€ lisärahoitus. Tämä tarkoittaisi vähintään noin 1,3 miljardin € vuosittaista perusväylänpidon rahoitusta.
- Osana Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL 2019 -suunnitteluprosessia on tarkasteltu rahoituksen kokonaisuutta sekä suunnitelman ja vertailuvaihtoehtojen vaikuttavuutta sekä tavoitteiden toteutumista. MAL-prosessissa rahoitus on keskeinen osa MAL 2019 -suunnitelman valmistelua. Taloudellisissa vaikutuksissa tunnistetaan yhteiskuntatalouden lisäksi myös julkistalouden näkökulmia (valtion talous, kuntatalous) ja lipputulojen kehitys. Kokonaisrahoitusnäkökulmaa on tarkennettu MAL 2019 -suunnitelman laadinnan aikana ja muodostettu mm. rahoituspohja-arvio liikenneinvestointeja varten 2020-luvulle.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelu etenee vahvasti

- Vuonna 2018 MAL 2019 -suunnitelmakokonaisuutta työstiin iteroiden ja varsinaisesta suunnitelmasta tehtiin laaja vaikutustenarviointi vuoden 2018 aikana.
- MAL 2019 -suunnitelmaluonnos ja luonnos sen vaikutustenarviointiselostukseksi olivat lausunnoilla 14.11.2018-18.1.2019. Lausuntoja saatiin 28 ja kannanottoja 20. Lisäksi 775 vastasi verkossa olevaan suunnitelmaluonnosta käsitelleeseen kyselyyn.
- MAL-neuvottelukunnan ja HLJ-toimikunnan yhteiskokous 8.3.2019 hyväksyi MAL 2019 -suunnitelman päätöksentekoa varten.
- Helsingin seudun liikenteen HSL:n hallitus hyväksyi suunnitelman omalta osaltaan 26.3.2019.
- Helsingin seudun yhteistyökokous HSYK hyväksyi suunnitelman 28.3.2019.
- Keski-Uudenmaan KUUMA-johtokunta hyväksyi MAL- 2019 –suunnitelman 23.5.2019.